

Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste
üldkogu

PROTOKOLL nr 3

Siseministerium 01.07.2010

PP 04.08.2010 nr 12.1-4- 2 /143

Kell 13.30

Juhatas: Siim Kiisler, regionaalminister

Protokollis: Ave Viks (Siseministerium)

Osalesid: Riho Raave (Haridus ja Teadusministerium), Sulev Liivik (Rahandusministerium), Väino Tõemets (Siseministerium), Kaia Sarnet (Siseministerium), Aivo Vaske (Siseministerium). Harry Liiv (Keskkonnaministerium), Marek Atonen (Sotsiaalministerium), Sirlis Sõmer-Kull (Sotsiaalministerium), Taavi Aas (ELL), Angelika Kallakmaa (ELL), Jüri Võigemast (ELL), Ivar Tedrema (EMOI), Märt Moll (EMOL), Ott Kasuri (EMOL), Tiit Kirss (ELL), Irja Alakivi (ell), Hille Ilves (ELL).

Päevakord:

- 1. Ülevaade kohaliku omavalitsuse riiklike ülesannete eristamise protsessist**
- 2. II vaheprotokolli 2011. aasta riigieelarve osas arutelu ja II vaheprotokolli allkirjastamine**
- 3. Muud küsimused**

Valitsuskomisjoni esimees regionaalminister Siim Kiisler avas koosoleku päevakorra tutvustamisega.

1. Ülevaade kohaliku omavalitsuse riiklike ülesannete eristamise protsessist

A. Viks andis lühiülevaate Siseministeriumi Riigikohtu lahendist tulenevatest tegevustest ja seni ministeriumide tagasiside põhjal tuvastatud KOV täidetavatest riiklikest ülesannetest. Riiklikud ülesanded on seni tuvastanud oma valitsemisalas Kaitseministerium, Põllumajandusministerium, Kultuuriministerium ja Siseministerium. Esialgse riiklike ülesannete loetelu osas on ministeriumide ja omavalitsusliitude tagasiside esitamise tähtaeg 8. juuli 2010.

J. Võigemast: Ka varasemates dokumentides on kohaliku omavalitsuse riiklike ülesandeid defineeritud ja näiteks Riigieelarve seaduse seletuskirjas on varasemalt sellistena väljatoodud järgmised: eluaseme ja toimetulekutoetuse korraldamisega seonduv, eluruumide erastamine,

väärtpaberid, võõrandatud vara tagastamise, omandireformi alane tegevus, maksualase tegevus, elukoha registreerimine, perekonnaseisutoimingud, koolikohustuse arvestamine, statistilise andmete kogumine ja edastamine, mis on riigi eelarve seaduse seletuskirjas varasemalt toodud välja riiklike ja riiklikult rahastatavate ülesannetena. Esimene keeruline koht tuvastada ongi registritesse andmete edastamisega seonduvate kulude katmine.

M. Moll: kui riiklike ülesannete eraldamise protsess saab läbi, siis milline on KOV ülesannetega edasi minemise ajakava?

S. Kiisler: Ajakava selles osas ei ole paika pandud. Esimene osa tegevusi olid seotud juba 2011. Aasta eelarve koostamisega, omavalitsuslikke ülesandeid puudutav on edasiste tegevuste osa.

J. Võigemast: Täpsustan üle tagasiside esitamise kuupäevaks 8. juuli?

2. II vaheprotokoll 2011. aasta riigieelarve osas arutelu ja II vaheprotokoll allkirjastamine

S. Liivik: Rahanduse osas ei ole muudatusi, eelarvete finantsinformatsiooni tabelile lisasime märkuse, prognoosis ei ole arvestatud kohalike maksude seaduse võimaliku muutmisega ja kahe maksu võimaliku kehtetuks tunnistamisega alates 2011. aastast.

J. Võigemast: Täna oli kohalike maksude seaduse muutmise seadus VVs, mida valitsus toetas. Sellega seoses oleks aeg tunnistada erisuunalisi protsesse: riigieelarve maksutulud - käibemaks, aktsiisid, töötuskindlustus - on suurenenud ja KOV maksutulud vähenevad. Me peame jätkuvalt oluliseks tulubaasi taastamist 11,93% ja 1,43 ja ehk kirjutaksime selle ka kokkuleppesse sisse, et räägime sellel teemal läbi?

I. Tedrema: Lisaks riigi maksud, mis on suurenenud, tõstavad omakorda KOV kulusid.

S. Kiisler: ühel või teisel viisil me sellest läbi räägime, ka meie oma eelarvetaotluses Rahandusministeeriumile sellele tähelepanu juhtimise. Olen nõus jätkama läbirääkimisi selles osas.

J. Võigemast: rahandusministeeriumi läbitöötatud materjal KOV tulubaasi stabiliseerimise toetuse osas näitab selgelt, et üle 20% kukkumine on toimunud kõigis suuremates linnades (v.a Tallinn). Kas see ei ole majandusgeograafiliselt ohu märk?

S. Kiisler: Peame tunnistama, et see ei olnud tavapärane pilt.

J. Võigemast: Mingid protsessid on käivitunud ja me peaksime seda teadvustama, et midagi ette võtta.

S. Liivik: See vajaks täiendavat analüüsi, oleks vajalik välja selgitada põhjused, ega ei teki ahelreaktsioon.

T. Aas: Ka linnad, mis 20% välja jäid, olid piiri peal ja see on otseselt seotud ettevõtlusega - tulubaas langeb enim seal, kus on ettevõtlus ja vähem väiksemates maapiirkondades, eriti murettekitav on see maakonnakeskuste osas.

J. Võigemast: Valitsus tunnistab, sellega et 1/3 KOVe Eestis vajavad abi ja ei saa iseseisvalt hakkama.

S. Kiisler: See oli tulude langemise kompenseerimine.

M. Moll: Korrektsuse huvides tuleks tulubaasi stabiliseerimise toetuse osas teha tabelis ka korrektsioon aastate lõikes, seos 2009. Aastast üle tulnud vahenditega.

R. Raave: Kokkuleppe on läbirääkimiste jätkamise osas – uus õppekava ja sellega kaasnevad kulud, PGS, rahastamismudeli ülevaatamine näiteks HEV õppe osas, rahastamismudelite

edasiarendamise jätkamine, õpilaskodude osas jätkame läbirääkimist tasandusfondi lisamise osas, miinimumkoosseisu puudutavate õigusaktide eelnõude väljatöötamisse kaastakse üleriigilisi omavalitsusliite.

A. Kallakmaa: valitsuskomisjoni seisukoha viimast punkti võiks täiendada nii, et oleks arusaadav, mida silmas on peetud.

R. Raave: Peame silmas KTK ettepaneku punkti 8.2 riiklik programm "Igale lapsele lasteaiakoht" jätkamise osas.

M. Moll: läbirääkimistes peaksime kirjeldama taotlusi ja riigi poolt neid suundi, mida kavatsetakse rakendada, mitte kommentaare meie ettepanekute osas. Töörühmale ei ole esitatud kalkulatsioone, kui palju maksab uuele õppekavale üleminek, õpperuumide korrastamisest kuni õppevahendite soetamiseni. Me ei saa sellise lähenemisega nõustuda, oleme aastaid rääkinud, et kindlad komponendid tuleb kokku leppida ja sellest edaspidisel tegevuste kavandamisel lähtuda.

R. Raave: Samamoodi võiks riik kritiseerida ka KTK ettepanekuid. Täpsed arvutused õppekava kulude osas tõepoolest puuduvad, aga oleme lähtunud, et üleminek toob kaasa täiendavaid kulutusi. Samas need ei ole sellised kulutused, mis peaksid täielikult riigi kinni makstud olema. Haridus on riigi ja KOV-i segapädevus ja hetkel me ei saa siia konkreetsemaid numbreid kirja panna.

J. Võigemast: Kuidas me fikseerime ära selle olukorra, kus kumbki pool ei oma informatsiooni selle kohta, mis järgmise aasta eelarves võib olla? Fikseerime siis selle seisu ära, et me ei tea, mis tuleb. Indikatsiooni küsiks ka õpetajate palkade osas, mida ametiühingutele välja pakkuda.

R. Raave: See on osa edasiste läbirääkimiste protsessist. Omavalitsustele lisaks on veel ministeeriumide eelarveläbirääkimised, kolmepoolsed palgaläbirääkimised ametiühingutega. Oma eelarvetaotlustes oleme püüdnud nende kõigiga arvestada.

M. Moll: 4. punktis tervisekaitse nõuete osa, et ei panda kohustusi ja kehtestatakse üldises standardid. Meie nõue on võtta ministritelt õigus kehtestada KOVidele nõuded, mis kuluvad kaasa toovad, kuna KOVile võib ülesandeid panna ainult seadustega, aga ka määrustega pannakse kohustusi.

R. Raave: Ühtsed standardid peavad riigis olema ja sellest peavad kõik koolipidajad lähtuma, mitte ainult KOV-d. Kui soovite seda konkreetset volitusnormi muuta seaduses, siis tehke vastav ettepanek. Aga ma ei arva, et miinimumkoosseise või tervisekaitse nõudeid peaks kehtestama seadusega.

M. Moll: Kuidas riik on mõelnud struktuuride poolt, mille tulu määratakse 99%-liselt riigi poolt, selliste nõuete täitmist, kui see ei ole olemasolevate ressurssidega võimalik.

A. Vaske: Olulisemad ja kulukamad nõuded peaksid olema siiski seaduses, kui see puudutab miljoneid, näiteks koolitranspordi osas.

R. Raave: PGSis tahtsime näiteks kriteeriumid koolitranspordi osas kehtestada, aga see ei saanud omavalitsusliitudelt poolehoidu. Teie positsioonist on kohati keeruline aru saada, kui me hakkame seaduste tasandil midagi reguleerima olete vastu, kui teeme seda alama aktiga, siis olete ka selle vastu.

M. Moll: Me ei ole vastu, me räägime sellest, et kui kohustused pannakse tuleb need rahastada.

R. Raave: Miinimumkoosseisud ja õppekavadele üleminek puudutab kõiki koolipidajaid, mitte ainult KOVe. Pealegi on need töörühmas kujundatud seisukohad, miks te õigel ajal nendega välja ei tulnud.

M. Moll: sellega on välja tulnud alates 1994. aastast. Lisaks, pidid olema tabelis rahanduse töörühmas kokkulepitu kohaselt numbrid sees.

S. Liivik: Rahanduse töörühmas lubasime võimalusel numbrid sisse panna, kui see on ministeeriumide taotluste põhjal võimalik.

S. Kiisler: Siin tuleb mängu asjaolu, et kui lisataotlust näiteks ei rahuldata, siis mängitakse põhिताotluses jaotus ümber ja lisataotluste loogika ei tulene sellest, et need ülesanded on vähem prioriteetsed.

R. Raave: Me taotleme nii õppe kui palgavahenditeks täiendavaid lisavahendeid ja me teeme seda põhिताotluses, täiendavas taotluses käsitleme ainult palgavahendeid.

J. Võigemast: Kui kahte ei saa teha, tehke üks - kas 2010. aasta andmed on õiged?

R. Raave: Ei ole õiged, sest sealt olete mitu rida välja jätnud, mistõttu ka üldnumber 2010. aasta osas kujuneb suuremaks. 2010. aasta osas ei ole selles tabelis sees näiteks lasteaia toetust, reservi ja praegust kompensatsiooni ei ole arvestatud. 2011. osas võime samuti üldnumbri siia sisse kirjutada.

M. Moll: Üldnumbrid meid ei huvita.

R. Raave: Kahju, meie aga jällegi ei saa tänases seisus konkreetsemaks minna. 2011. aastaks on HTM põhi- ja lisataotlus kokku 235,4 miljonit krooni.

J. Võigemast: Kas me saaksime tabelit täiendada, nii et see oleks võrreldav nende numbritega, mis Riho esile tõi, millest saab rääkida.

R. Raave: Pragu räägime üldvahendite mahust ja edasi jätkame läbirääkimist konkreetsema jaotuse osas.

Võigemast: Meie huvi on täielik tabel ministeeriumide lõikes, hetk tagasi ei olnud midagi ja see on miinimum, millega me lepime, et meil on vähemalt mitmekohaline number ära fikseeritud. Ideaalis meil võiks olla täistabel ministeeriumide taotlustest.

S. Kiisler: Me ei saa öelda, et ministeeriumide eelarvetaotlused oleks valitsuskomisjoni seisukoht.

J. Võigemast: me oleme aastaid taotlenud, et meil oleks ka see õigus rahandusministriga läbi rääkida analoogselt ministeeriumidega, see ülevaade ministeeriumide taotlusest oleks vähemalt mingisugune indikatsioon.

Otsustati kajastada ministeeriumide taotluste üldnumbreid, täpsustades et tegemist on esialgsete taotlustega.

J. Võigemast: kas sotsiaalministeerium oskab kommenteerida toimetulekutoetuse vahendeid.

S. Sõmer-Kull: toimetulekutoetuste administreerimise osas me oleme seisukohal, et see ei ole riiklik ülesanne ja sellest tulenevalt ei ole lisavahendeid administreerimiseks ette näinud, muid rahalisi ettepanekuid nende punktide raames meil ei ole. Toimetulekutoetuse piiri tõstmiseks on kavandatud vahendid 14,4 miljonit, me keskendume toimetulekupiiri tõstmisele mitte kaalude muutmisele.

Teede ja transpordi valdkonnas täpsustati tabelis, et summad koosnevad nii põhi, kui lisataotlustest.

I. Tedrema: Kokkuleppe teist punkti tuleks täpsustada, et see on mõeldud 2011. aasta kohta. Vastasel juhul me ei nõustu selle kokkuleppe punktiga.

O. Kasuri: IKT töörühm käis koos, sõnastuses on mõned muudatused, LIS arendamine tuleks välja võtta.

I. Tedrema: Keskkonnavaldkonna kokkuleppe punktis 3 on öeldud, et Keskkonnaministeeriumi haldusala asutused ja teised riigivara valitsejad viivad mingite maa-alade hooldamise ise läbi. Kas see käib ka teede kohta, sest et praegu on nii, et üleantud teed peavad KOVid enda omandisse võtma, millega kaasnevad suured kulud, eriti on segadus RMK teedega.

M. Moll: Tõstame selle teema uuesti transpordi töörühmas, seda ei saa siin lahendada.

H. Liiv: Kokkulepe on jätkata läbirääkimisi ja edasist koostööd probleemide lahendamisel. Tabelis parandasime ministeeriumi taotlust riigieelarvest, mis on 700 000 krooni.

J. Võigemast: kuidas on veemeetme osas lahendi leidmisega, rahandusministeerium tõi välja, et arutatakse kuidas avaliku sektori kaasrahastamist korraldada, me oleme meeleldi kaasa rääkimas kui sellesse etappi jõuate.

H. Liiv: Praegu on probleeme kriteeriumidega, kuidas KOVe võrdselt kohelda, kuidas suhtuda laenuvõtmisevõimekusse ja millised on andmise printsiibid. Sel sügisel oodatakse meilt juba Euroopas selget plaani, kuidas me need rahad ära kasutame. Pikendust me ei saa, meile kehtestatigi lühem üleminekuage, kui suurematele riikidele.

3. Muud küsimused

S. Kiisler: Viimase teemana veel lühiinfona kiire ülevaade KOV ülesannete täitmise nõuete ülevaatamise protsessist.

A. Viks: Märtsis küsis regionaalminister KOVidelt ettepanekuid, kas on konkreetseid õigusakte, mis panevad KOVidele ebaotstarbekaid või liigseid nõudeid, mida võiks ümber vaadata. Tagasiside on olnud väga erinev ja kohati on see ajatud segamini Riigikohtu lahendist tulenevate tegevustega. Senised laekunud ettepanekud ja ministeeriumide tagasiside edastame liitudele teadmiseks, konkreetsemalt saab edasimineku toimuda kolme ettepaneku osas: lasteasutuste tervisekaitse nõuded, haridusasutuste koosseisud, mille mõlema osas ministeeriumides töö käib ja kolmandana KOV järelevalve ja kohtuvälise väärteomenetlemisega seotud ülesannete võimaliku dubleerimise vähendamise osas, mille osas eeldab täiendavat analüüsi ka KOV ja riiklike ülesannete eraldamise protsess.

J. Võigemast: Esiteks ei saanud me hakata analüüsima kogu õigusaktide paketti. Lisaks siin tasub rõhutada ka riigi poolt rakendatavate infosüsteemide rakendamise seostud kulused nagu STARile üleminek.

M. Moll: See on täiendav töö KOVidele - STARi kasutuselevõtt, Rahvastikuregistrile üleminek, eurole üleminek - ja seda ei kompenseerita. Peaks olema meetodika, mille alusel kulused arvestatakse ja kompenseeritakse.

A. Vaske: Selle konkreetse kirja mõte oli teine, kas on konkreetseid nõuded kehtestatud, mida tegelikult ei peaks või oleks vaja täita.

S. Kiisler: Lõpetuseks positiivse noodina, et valminud on KOV volikogude infosüsteem VOLIS ja ootame ka kodulehtede portaali avanemist.

J. Võigemast juhtis lõpetuseks uuesti tähelepanu sellele, et lõpp-protokollis ja riigieelarveseaduse allkirjastamise puhul võiks liidud seda vähemalt paar päeva enne näha, mitte nagu RESI puhul 40 minutit enne VV istungit.

Regionaalminister tänas osalejaid ja lõpetas koosoleku. II vaheprotokoll allkirjastatakse digitaalselt järgmisel päeval.

Siim Kiisler

Komisjoni esimees

(allkirjastatud digitaalselt)